ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

της 26ης Νοεμβρίου 2013

σχετικά με την αδειοδότηση, τη ρύθμιση και την εποπτεία των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων

(CON/2013/81)

Εισαγωγή και νομική βάση

Στις 3 Σεπτεμβρίου 2013, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) έλαβε αίτημα του Υπουργού Οικονομικών της Κυπριακής Δημοκρατίας για τη διατύπωση γνώμης σχετικά με μια σειρά προτεινόμενων τροποποιήσεων της κυπριακής νομοθεσίας που αφορά τον τραπεζικό τομέα (εφεξής «οι τροποποιητικοί νόμοι».) Οι τροποποιητικοί νόμοι ψηφίσθηκαν από τη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 5 Σεπτεμβρίου 2013 και δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα στις 9 Σεπτεμβρίου 2013.

Η αρμοδιότητα της ΕΚΤ για τη διατύπωση γνώμης βασίζεται στο άρθρο 127 παράγραφος 4 και στο άρθρο 282 παράγραφος 5 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στο άρθρο 2 παράγραφος 1 τρίτη και έκτη περίπτωση της απόφασης 98/415/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 1998, σχετικά με τη διαβούλευση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας με τις εθνικές αρχές για τα σχέδια νομοθετικών διατάξεων[1], καθώς οι τροποποιητικοί νόμοι αφορούν κανόνες που έχουν εφαρμογή στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ) και σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, στο βαθμό που αυτοί επηρεάζουν ουσιωδώς τη σταθερότητα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και των αγορών. Η παρούσα γνώμη εκδόθηκε από το διοικητικό συμβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 17.5 πρώτη πρόταση του εσωτερικού κανονισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

1. Σκοπός των τροποποιητικών νόμων

1.1 Γενικά

Οι τροποποιήσεις εξυπηρετούν την ανάγκη εφαρμογής του Μνημονίου Συνεννόησης μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας, και συγκεκριμένα στόχο έχουν να ευθυγραμμίσουν την αδειοδότηση, τη ρύθμιση και την εποπτεία των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων (ΣΠΙ) με το καθεστώς των εμπορικών τραπεζών, μεταβιβάζοντας τα εν λόγω καθήκοντα στην ΚΤΚ. Οι τροποποιητικοί νόμοι αποσκοπούν επίσης στην ενίσχυση της εταιρικής διακυβέρνησης των εμπορικών τραπεζών και των ΣΠΙ. Επιπλέον, οι τροποποιητικοί νόμοι θέτουν το Ταμείο Προστασίας Καταθέσεων (ΤΠΚ) των ΣΠΙ υπό την γενική ευθύνη της ΚΤΚ και ειδικότερα υπό την διοίκηση του Σχεδίου Προστασίας Καταθέσεων και Εξυγίανσης

1 ΕΕ L 189 της 3.7.1998, σ. 42.

Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων. Οι τροποποιητικοί νόμοι τροποποιούν τις ακόλουθες νομοθετικές και κανονιστικές πράξεις:

1.2 *Οι περί Εργασιών Πιστωτικών Ιδρυμάτων Νόμοι του 1997 έως (Αρ. 3) 2013*

Αρκετές νέες διατάξεις αναφέρονται στην αδειοδότηση, τη ρύθμιση και την εποπτεία των ΣΠΙ από την ΚΤΚ. Όλες οι νομοθετικές διατάξεις που εφαρμόζονται στις τράπεζες καθίστανται εφαρμοστέες σε όλα τα αδειοδοτημένα πιστωτικά ιδρύματα (ΑΠΙ), στον ορισμό των οποίων περιλαμβάνονται και τα ΣΠΙ. Τα ΣΠΙ απαιτείται να αδειοδοτηθούν από την ΚΤΚ πριν αρχίσουν να αποδέχονται καταθέσεις από το κοινό και να χορηγούν πιστώσεις στην Κυπριακή Δημοκρατία ή στο εξωτερικό. Η σύνδεση ενός ΣΠΙ με την Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα (ΣΚΤ), η οποία αποτελεί το κεντρικό ίδρυμα των ΣΠΙ, απαιτεί την προηγούμενη έγκριση της ΚΤΚ υπό όρους του οποίους θέτει η ΚΤΚ. Επιπλέον, η φερεγγυότητα και η ρευστότητα της ΣΚΤ και των ΣΠΙ υπόκεινται στην εποπτεία της ΚΤΚ, τα δε ΣΠΙ υπόκεινται στους ίδιους κανόνες εκκαθάρισης που εφαρμόζονται και στις εμπορικές τράπεζες. Τα ΣΠΙ απαγορεύεται να παράσχουν διασυνοριακές υπηρεσίες πριν από την 31η Μαρτίου 2014. Επιπροσθέτως, οι υφιστάμενοι κανονισμοί, οδηγίες και λοιπές διοικητικές πράξεις ισχύουν και εφαρμόζονται και για τα ΣΠΙ.

Αρκετές τροποποιήσεις αφορούν στην εταιρική διακυβέρνηση των εμπορικών τραπεζών και των ΣΠΙ. Τα ΑΠΙ απαγορεύεται να έχουν οποιοδήποτε χρηματοδοτικό άνοιγμα προς ανεξάρτητα μέλη των οργάνων διοίκησής τους. Χρηματοδοτικό άνοιγμα προς μη ανεξάρτητα μέλη των οργάνων διοίκησης των ΑΠΙ επιτρέπεται υπό όρους. Το όριο των πιστωτικών διευκολύνσεων οι οποίες είναι διαθέσιμες για όλα τα μη ανεξάρτητα μέλη των οργάνων διοίκησης των ΑΠΙ μειώνεται στο 10% των ιδίων κεφαλαίων και το όριο των μη εξασφαλισμένων πιστωτικών διευκολύνσεων στο 1% των ιδίων κεφαλαίων. Οι πιστωτικές διευκολύνσεις που διατίθενται σε μη ανεξάρτητο μέλος των οργάνων διοίκησης των ΑΠΙ περιορίζονται στα 500.000 ευρώ, ενώ στα ανεξάρτητα μέλη δεν επιτρέπεται να διατεθούν πιστωτικές διευκολύνσεις. Τα χρηματοδοτικά ανοίγματα των ΑΠΙ προς μετόχους οι οποίοι άμεσα ή έμμεσα κατέχουν ποσοστό μεγαλύτερο από το 10% του μετοχικού κεφαλαίου τους περιορίζεται στο 20% των ιδίων κεφαλαίων και στο 2% αν το χρηματοδοτικό άνοιγμα δεν εξασφαλίζεται από εμπράγματες εξασφαλίσεις. Τα ΑΠΙ υποχρεούνται να τερματίσουν τη θητεία των μελών των οργάνων διοίκησής τους των οποίων οι διευκολύνσεις βρίσκονται σε καθυστέρηση. Οι περιορισμοί που επιβάλλονται στα μέλη των οργάνων διοίκησης επεκτείνονται και στα συγγενικά τους πρόσωπα, συμπεριλαμβανομένων συζύγων και εξαρτημένων μελών.

Τα ΑΠΙ απαγορεύεται να αποκτούν ή να εμπορεύονται δικές τους μετοχές για ίδιο λογαριασμό χωρίς την πρότερη έγκριση της ΚΤΚ. Απαγορεύεται επίσης να χρηματοδοτούν την απόκτηση δικών τους μετοχών ή μετοχών των μητρικών ή θυγατρικών εταιρειών τους.

1.3 *Οι περί Συνεργατικών Εταιρειών Νόμοι του 1985 έως (Αρ. 3) 2013*

Αρκετές διατάξεις αναφέρονται στη μεταφορά των αδειοδοτικών, ρυθμιστικών και εποπτικών εξουσιών επί των ΣΠΙ από την Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών στην ΚΤΚ. Έχουν εισαχθεί βασικοί όροι οι οποίοι θα διέπουν τις κοινές μετοχές των ΣΠΙ, ώστε να κατηγοριοποιούνται ως κεφάλαιο κοινών μετοχών της κατηγορίας 1, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 575/2013 του

Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων[2].

Ο εξωτερικός έλεγχος των λογαριασμών των ΣΠΙ οι οποίοι υπερβαίνουν το όριο που θέτει η ΚΤΚ θα διενεργείται από ανεξάρτητους ελεγκτές και όχι από την Ελεγκτική Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών. Οι ανεξάρτητοι ελεγκτές θα διορίζονται από τη γενική συνέλευση του ΣΠΙ και θα εγκρίνονται από την ΚΤΚ.

Εισάγονται ρυθμίσεις για την ανακεφαλαιοποίηση της ΣΚΤ και των ΣΠΙ μέσω της απόκτησης κεφαλαίων από την Κυπριακή Δημοκρατία. Τα ΣΠΙ απαγορεύεται να δανείζουν σε πρόσωπα που δεν είναι μέλη τους.

Η εκκαθάριση των ΣΠΙ θα διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις των περί Εργασιών Πιστωτικών Ιδρυμάτων Νόμων και του περί Εταιρειών Νόμου. Διατάξεις έχουν εισαχθεί και για την διευκόλυνση των συγχωνεύσεων των ΣΠΙ.

Οι τροποποιήσεις περιλαμβάνουν επίσης διατάξεις σύμφωνα με τις οποίες ο νόμος περί του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου εφαρμόζεται και στο πλαίσιο διαιτησίας των ΣΠΙ. Επιπροσθέτως, ο Κώδικας Συμπεριφοράς της ΚΤΚ αναφορικά με τη διαχείριση των δανείων και άλλων πιστωτικών διευκολύνσεων σε καθυστέρηση εφαρμόζεται και στα ΣΠΙ.

Το Σχέδιο Προστασίας Καταθέσεων για τα ΣΠΙ τελεί υπό την ευθύνη της ΚΤΚ και θα διέπεται από τις διατάξεις του περί Σχεδίου Προστασίας Καταθέσεων και Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων Νόμου.

1.4 *Οι περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμοι του 2002 έως 2013*

Έχουν εισαχθεί τροποποιήσεις, ώστε να καταδεικνύεται ότι η εποπτεία των ΣΠΙ έχει περιέλθει στις ρυθμιστικές και εποπτικές αρμοδιότητες της ΚΤΚ, ενώ έχουν τεθεί και περιορισμοί στους υπαλλήλους της ΚΤΚ, ώστε να μην αναλαμβάνουν θέσεις σε ΑΠΙ και να μην συμμετέχουν στο μετοχικό κεφάλαιο ΑΠΙ, χωρίς την πρότερη έγκριση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΚΤΚ.

1.5 *Ο περί του Σχεδίου Προστασίας Καταθέσεων και Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων Νόμος*

Ο κύριος σκοπός των τροποποιήσεων είναι η εφαρμογή της μεταφοράς του ΤΠΚ των ΣΠΙ υπό τη διοίκηση της Διαχειριστικής Επιτροπής του Σχεδίου Προστασίας Καταθέσεων και Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων.

2. Κατάλληλος χρόνος διαβούλευσης με την ΕΚΤ

Η αιτούσα αρχή απέστειλε το αίτημα για διαβούλευση μόνο δύο ημέρες πριν από την ψήφιση των τροποποιητικών νόμων από τη Βουλή. Στο αίτημα διαβούλευσης δεν γινόταν αναφορά σε τέτοιο χρονοδιάγραμμα και δεν ετίθετο προθεσμία για την έκδοση της γνώμης. Σύμφωνα με το άρθρο 4 της Απόφασης 98/415/ΕΚ, η διαβούλευση με την ΕΚΤ πρέπει να γίνεται σε κατάλληλο στάδιο της νομοθετικής διαδικασίας. Τούτο σημαίνει ότι η διαβούλευση θα πρέπει να λαμβάνει χώρα σε στάδιο της

2 ΕΕ L 176 της 27.6.2013, σελ. 1.

νομοθετικής διαδικασίας που παρέχει επαρκή χρόνο στην ΕΚΤ να εξετάσει το σχέδιο νομοθετικών διατάξεων και να εκδώσει γνώμη και στις εθνικές αρχές να μπορούν να λάβουν υπόψη τις απόψεις της ΕΚΤ, σύμφωνα με την απόφαση 98/415/ΕΚ. Για τον λόγο αυτό, η ΕΚΤ θα επικροτούσε την τήρηση εκ μέρους της αιτούσας αρχής της υποχρέωσής της να διαβουλεύεται στο μέλλον με την ΕΚΤ σε χρόνο κατάλληλο.

3. Αρχή της ανεξαρτησίας της κεντρικής τράπεζας

3.1 Η αρχή της ανεξαρτησίας της κεντρικής τράπεζας απαιτεί να διασφαλίζουν τα κράτη μέλη ότι οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) διαθέτουν επαρκείς οικονομικούς πόρους, ώστε να επιτελούν τα καθήκοντά τους στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών ή του Ευρωσυστήματος, καθώς και τα ίδια εθνικά καθήκοντά τους[3]. Σύμφωνα με τους περί Συνεργατικών Εταιρειών Νόμους του 1985 έως (Αρ. 3) 2013, οι αρμοδιότητες της αδειοδότησης, ρύθμισης, εποπτείας και επιβολής εποπτικών μέτρων επί των ΣΠΙ μεταφέρονται από την Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών στην ΚΤΚ. Η μεταφορά των εν λόγω καθηκόντων στην ΚΤΚ δεν θα πρέπει να επηρεάζει την ικανότητα της ΚΤΚ, από λειτουργική και οικονομική άποψη, να εκτελεί τα καθήκοντά της στο πλαίσιο του Ευρωσυστήματος. Συναφώς, οι νέες λειτουργίες της ΚΤΚ θα πρέπει να εκτελούνται με τρόπο απολύτως συμβατό με την θεσμική και οικονομική ανεξαρτησία της ΚΤΚ και, συνεπώς, δεν θα πρέπει να εμποδίζουν την προσήκουσα εκτέλεση των καθηκόντων της στο πλαίσιο του Ευρωσυστήματος. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ επικροτεί την, σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ. 3 των περί Εργασιών Πιστωτικών Ιδρυμάτων Νόμων, αρμοδιότητα της ΚΤΚ να απαιτεί από τα αδειοδοτημένα πιστωτικά ιδρύματα, συμπεριλαμβανομένων των ΣΠΙ, να καταβάλλουν τα έξοδα που αφορούν την εποπτεία τους, διασφαλίζοντας έτσι την οικονομική ανεξαρτησία της. Η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι η ΚΤΚ έχει θεσπίσει ένα ρυθμιστικό πλαίσιο για την εφαρμογή του άρθρου 26 παρ. 3 των περί Εργασιών Πιστωτικών Ιδρυμάτων Νόμων, σύμφωνα με το οποίο οι εποπτευόμενοι φορείς καταβάλλουν τέλη για την εποπτεία τους.

3.2 Η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι η μεταφορά δικαιοδοσίας και αρμοδιότητας από την Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών στην ΚΤΚ αναφορικά με τα ΣΠΙ, η οποία προβλέπεται από τους περί Συνεργατικών Εταιρειών Νόμους του 1985 έως (Αρ. 3) 2013, δεν αφορά την μεταφορά παθητικού. Διατάξεις σύμφωνα με τις οποίες μια ΕθνΚΤ καθίσταται ο νόμιμος διάδοχος οποιωνδήποτε στοιχείων παθητικού συγκεκριμένης εποπτικής αρχής ενδέχεται να εγείρουν ζητήματα σχετικά με την οικονομική ανεξαρτησία και την συμμόρφωση με την απαγόρευση της νομισματικής χρηματοδότησης του άρθρου 123 παράγραφος 1 της Συνθήκης[4], σε συνδυασμό με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 3603/93 του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 1993, για τον προσδιορισμό των

---

3 Βλ. μεταξύ άλλων την Έκθεση Σύγκλισης της ΕΚΤ του Ιουνίου 2013, σελ. 30, την παρ. 3 της γνώμης CON/2011/69 και την παρ. 2.3 της γνώμης CON/2012/52. Όλες οι γνώμες της ΕΚΤ δημοσιεύονται στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ www.ecb.europa.eu.

4 Βλ. παρ. 3.2.3 της γνώμης CON/2010/33.

εννοιών που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή των απαγορεύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 104 και στο άρθρο 104 Β παράγραφος 1 της συνθήκης[5].

Η παρούσα γνώμη θα δημοσιευθεί στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ.

Φρανκφούρτη, 26 Νοεμβρίου 2013.

[υπογραφή]

Ο Πρόεδρος της ΕΚΤ

Mario DRAGHI

5 ΕΕ L 332 της 31.12.1993, σ. 1.